

Ros og ris til „Gertrud“

Den film kan man kun enten afsky eller elske,
skriver Jean de Baroncelli i »Le Monde«

PARIS (Privat) ★ Den franske presse har ikke udvist nogen overvældende hurtighed, hvad angår anmeldelser af verdenspremieren på Carl Th. Dreyers »Gertrud« sidste fredag i Paris. Men bedre sent end aldrig. Tirsdag bragte »Le Monde«, landets mest saglige og seriøse avis, Jean de Baroncelli's meget dybtgående og positive anmeldelse, som her bringes i uddrag:

— Her er måske den mest hemmelighedsfulde, den mest mystiske film af Carl Dreyer. Ikke den smukkeste — »Jeanne d'Arc«, »Vredens dag« og »Ordet« lyste af en anden glans — men den mest magiske. »Gertrud« forfører ikke, som film normalt kan forføre os. Det er en film, som indeholder en magisk magt (som man naturligvis må være modtagelig for), en magt, som behersker os, som forfører os, som fører os »andet steds

hen«. Man kan ikke analysere eller »forklare« Dreyers værk. Man må med det samme modtage det og acceptere det, og siden overgive sig til det, som man overgiver sig til et digt, et maleri eller et stykke musik . . . Ved første øjekast kan Dreyers iscenesættelse vildlede med sine lange ubevægelige sekvenser, sine teateragtige dekorationskift, sine barnlige tilbageblik, sin ekstreme og noget anakronistiske enkelhed. Men kun ved det første øjekast. Thi »Gertrud« er, hvis jeg tør sige det, — en film, der må ses to gange. Intet andet tæller i denne film end det, der findes bag intrigen og bag figurerne. Intet andet tæller end denne mystiske udstråling, som trænger helt ind i vort væsens hemmeligste egne, indtil dens melankoli, dens værdighed og dens renhed rammer os direkte, som en slags musik, hvor alt kun er

tegn og symboler.

»Gertrud« kan man kun enten afsky eller elske lidenskabeligt.

Den venstreorienterede ugeavis »Nouvel Observateur« ofrer Dreyer og Dreyers film en helside i sit nye nummer. Artiklen er en underlig blanding af et noget forhastet interview og en anmeldelse, som er fyldt med »vittige« hentydninger til den teknisk set rædselsfulde presseforevisning fredag eftermiddag. Men kritikeren Michel Cournot har hovedsageligt lagt vægt på at gøre sin artikel til et ironisk indslag i den filmkrise-debat, som »Nouvel Observateur« har lanceret for nogle uger siden. Det tager sig noget malplaceret ud, og fransk filmsituation har i hvert fald intet med »Gertrud« at gøre. Hør her et par prøver på hans skrivelser:

— Filmen varer 7½ time, fordi Carl Th. Dreyer tænker, at når man låner ham et kamera hvert 10. år, har han lov til på det groveste at genere folk, som det passer ham. Man er i halvmørke, man går langsomt frem i grå værelser, man opdager en opretstående skuespiller, som venter på os, og som bliver på stedet i 10 minutter, idet han ser på et sted lige ved siden af kameraet og sukker dybt.

— Forlængede klip ophidser os ikke. Her er nu ægtemanden, sidende med benene over kors på den ene balle, som om han var i færd med at tage sin temperatur. Tre minutter er stadig længere, end man kan forestille sig. De er dog forblømsider, han rejser sig, iagttager instruktøren, anbringer sig i nærheden af et stearinlys, man ser ham nu en lille smule bedre, idet han vender sig mod publikum.

Og videre i samme skure.

I parisermorganavisen »Le Combat« erklærer Henry Chapier, at »Gertrud« er et mesterværk, kronen på Dreyers filmiske karriere. Han betegner filmen som en elegi, hvor lykke veksler med sorg, og han ytrer, at Dreyer har givet filmen en art japansk symbolisme i sit forfinede billedsprog. Den er — siger han — så forskellig fra en almindelig film som en mozartmesse adskiller sig fra landsbyens søndagsmesse, men — slutter han — den er ikke en film for fortravlede eller logisk-tænkende filmgængere.

Det franske fjernsyn viste onsdag aften på Kanal 2 Dreyers »Ordet«, meddelte det franske telegrambureau. Vel at mærke skulle »Ordet« vises i sin originalt danske udgave, den, der i 1955 skaffede Dreyer den gule marcusløve i Venezia.

Ole Michelsen